

Evalueren van het leerproces - IJsbergillusie

Doel

Inzicht geven in zichtbare en onzichtbare onderdelen in het verloop van een leerproces

Tijd

30 minuten - Als op zichzelf staande activiteit ter introductie
10 - 15 minuten - Als evaluatiemoment na een *echt* uitdagende les

Doelgroep

Middenbouw
Bovenbouw

Aantal deelnemers

- In een (klein) groepje
- Individueel

Benodigheden

Plaatje van de ijsberg illusie, te vinden via [deze link](#) of [deze link](#)

Werkwijze

Als op zichzelf staande activiteit ter introductie :

Leg uit dat het soms kan lijken dat leren altijd lukt. Of dat het bij leren alleen maar gaat over dingen die je goed kunt. Dit is een misverstand. Gebruik de afbeelding van de ijsbergillusie om dit visueel te maken. Aan de oppervlakte zie je alleen het succes of het resultaat. Maar, om tot dat resultaat te komen is er van alles gebeurd dat je niet ziet. Dit is als het ware verborgen of 'onder water'. Het gaat om zaken als hard moeten werken, iets moeten opofferen (zoals tijd of iets doen wat je zelf wilt), of omgaan met teleurstelling en tegenslag.

Bespreek dat als het kind alleen maar het succes ervaart, maar niet merkt dat er 'onder water' iets is gebeurd, er waarschijnlijk niet echt sprake was van *leren*. Dan was er sprake van iets dat je al kon. Geef daarbij ook aan dat het dus normaal is bij echte uitdaging dat je niet alleen succes ervaart, maar dat het ook moeite mag kosten. Dan leer je echt iets nieuws.

Als evaluatiemoment na een echt uitdagende les

Bij lessen waar het kind heeft ervaren dat iets echt spannend of moeilijk was, kun je de ijsbergillusie gebruiken als evaluatietool. Vraag bij de nabespreking goed door naar het 'onder-water-gebied'. Denk aan:

- Wat gebeurde er toen je deze opdracht kreeg?
- Wat deed je (denk aan: doorzetten of opgeven)? Welk gedrag liet je zien? Waarom gebeurde dat?
- Heb je dit wel vaker gehad? Wanneer bijvoorbeeld?
- Zou je zo willen blijven doen of wil je dit gedrag veranderen?

Ook kun je gericht vragen naar de onderwerpen die 'onder-water' staan. Zo kun je het kind ook laten inschatten of de taak echt moeilijk was en in hoeverre kind heeft geleerd. Denk aan:

- Wat heb je voor deze prestatie moeten opofferen? Welke dingen heb je moeten laten om deze prestatie te leveren?"
- Wat heeft het je moeite gekost? Wat waren lastige momenten? Wanneer heb je doorgezet?
- Wat ging er fout? Hoe was dat voor je?

